

32. Młodzi ludzie w Kościele

1. CELE LEKCJI – WYMAGANIA OGÓLNE

- Rozwijanie zainteresowania wspólnotami młodzieżowymi;
- Odkrywanie wartości spotkań młodzieżowych.

2. TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- Na podstawie wiedzy zdobytej podczas przygotowania prezentacji uczeń wie, jakie istnieją wspólnoty chrześcijańskie i zna ich charyzmat;
- Po analizie treści źródłowych wyjaśnia sens przynależności do jakiejś grupy w Kościele;
- Własnymi słowami argumentuje celowość tworzenia wspólnot dla młodzieży i organizacji spotkań dla młodzieży chrześcijańskiej;
- Po lekcji wymienia małe wspólnoty i grupy działające w jego parafii.

3. POJĘCIA, POSTACI

- Charyzmat;
- Ruch Światło-Życie;
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży;
- Akcja Katolicka;
- Federacja Skautingu Europejskiego;
- Odnowa w Duchu Świętym;
- Droga Neokatechumenalna;
- Lednica;
- Światowe Dni Młodzieży;
- Taize.

4. WARTOŚCI

- Wdzięczność za możliwość zaangażowania się we wspólnoty chrześcijańskie;
- Chęć podjęcia działań na rzecz własnego rozwoju wiary oraz życia religijnego we własnej parafii.

5. SCHEMAT LEKCJI

- Prezentacja wspólnot młodzieżowych;
- Prezentacja spotkań młodzieży katolickiej.

6. PROPOZYCJA REALIZACJI

Lekcję należy zaplanować tydzień wcześniej. Uczniowie dzielą się na grupy. Każda grupa przez tydzień powinna przygotować prezentację o wybranej wspólnocie młodzieżowej lub o spotkaniach młodzieży katolickiej. Forma prezentacji jest dowolna: może to być *prezentacja multimedialna, krótki film z komentarzem, pokaz zdjęć z komentarzem*. Nauczyciel określa ilość grup, czas trwania prezentacji. Można lekcję zaplanować na dwie godziny lekcyjne. Prace będą oceniane przez nauczyciela i przez wszystkich uczniów. Trzy najlepsze zostaną nagrodzone (formę nagrody określa nauczyciel). Nauczyciel określa kryteria oceny: merytoryczność tekstu, wykorzystanie źródeł, poprawność językową, pomysłowość interpretacji, spójność prezentacji, wrażenia estetyczne. Nauczyciel rozdaje uczniom wykaz wspólnot i spotkań (przykład – załącznik 1). Lista nie może być zbyt obszerna, uczniowie mają mało czasu na zebranie informacji i opracowanie tematu.

Wprowadzenie:

Metoda – mini wykład. Kościół to wspólnota ludzi wierzących i Boga. Ludzie świeccy w Kościele mają szczególne miejsce – biorą udział w życiu i misji Kościoła. To oni tworzą mniejsze wspólnoty, które składają się na cały Kościół i tworzą jedną wielką rodzinę Bożą. Wśród tych wspólnot jest miejsce również dla wspólnot młodzieżowych.

Rozwinięcie tematu:

Metoda – pokaz prezentacji. Nauczyciel przygotowuje odpowiedni sprzęt do pokazu i zaprasza kolejne grupy do prezentacji swoich prac. Po wszystkich prezentacjach każdy uczeń otrzymuje małą kartkę i na niej zapisuje numer grupy, która według niego przygotowała najlepszą prezentację. W ocenianiu udział bierze również nauczyciel. Wszystkie głosy zostają zliczone. Suma punktów powinna wskazać trzy najlepsze prace. Grupy otrzymują nagrody.

Zakończenie:

Tekst z ramki „Zapamiętaj”.

Notatka:

Załącznik 1.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Informatyka – wyszukiwanie, selekcjonowanie informacji na portalach internetowych; obsługa programów multimedialnych;
- Wiedza o społeczeństwie – wspólnoty wierzących.

7. INNE MOŻLIWOŚCI REALIZACJI

Metoda – praca samodzielna z podręcznikiem. Nauczyciel prosi o otworzenie podręcznika na stronie z opisem wspólnot młodzieżowych. Każdy uczeń sporządza krótką notatkę z najważniejszymi informacjami o wspólnocie. Następnie nauczyciel wybiera jednego ucznia, wskazuje na konkretną wspólnotę i prosi ucznia o przekazanie wiadomości na jej temat. Można odpytać chętnych uczniów i wystawić oceny.

Metoda – film. Można na stronach internetowych wyszukać krótkie filmy o spotkaniach młodzieży chrześcijańskiej, pokazać je w klasie i omówić.

8. ALTERNATYWNE TEKSTY DO WYKORZYSTANIA NA LEKCJI

Młody człowiek szuka wzorów. Dobrze, jeśli wielcy i święci ludzie wybierani są jako wzorce do naśladowania. Ojcowie Kościoła mogą być dla nas przykładami. Ciekawym człowiekiem, który może nas zainspirować do pracy nad sobą, jest między innymi św. Antoni. Nauka wypływająca z jego postawy jest aktualna do dziś dla każdego chrześcijanina. Być blisko Boga, to pozostać blisko ludzi.

Czy zatem mamy powody do tego, by się izolować od tych wielkich ludzi? Chociażby z ciekawości warto sięgnąć po żywot człowieka, który wygrał życie, bo zaufał Kościołowi, a przez to Bogu i pozostał Mu wierny. Nie ma czasu na eksperymenty. Zaufajmy więc mądrym i uczmy się aktualizować naukę wypływającą z ich postaw, wcielać je w życie. Na świecie zawsze znajdują się ludzie dobrzy, wielcy, mądrzy i ci, którzy nie dorastają do tej wielkości. Nie gorszymy się złym przykładem. Bądźmy sobą i wspierajmy swoją modlitwą Kościół – nasz dom.

PRZECZYTAJ

Dworzanin Etiopski to niezwykle malownicza postać. Był on już w jakiś sposób przygotowany do przyjęcia Chrystusa. Z wcześniejszego tekstu dowiadujemy się bowiem, że wracał z Jerozolimy, w której był w celu oddania pokłonu Bogu. Czytał zapewne też Pismo Święte, choć do końca go nie rozumiał, gdyż nikt mu go nie wyjaśniał. Pewnego rodzaju olśnienia doznał Etiopczyk po rozmowie z Filipem. W jego życiu jest to skok w wierze. Od tego momentu postanowił pójść za Jezusem, uznał w nim Syna Bożego i poprosił o chrzest. Ewangelia opisuje ten piękny moment wejścia dworzanina do Kościoła za sprawą usłyszanej Dobrej Nowiny. Można by i dziś wziąć przykład z tego dworzanina i zastanowić się nad swoją obecnością w Kościele. Dworzanin z zachwytem i entuzjazmem wstępuje do wspólnoty, chce w niej być, chce iść za Chrystusem. Warto zauważyć, że człowiek o własnych siłach nie jest w stanie zrozumieć słów Boga. Potrzebny jest mu do tego Duch Święty. On jest prawdziwym poręczycielem. Wierzmy, że On przebywa w Kościele, napełniając go pokojem, a dzięki sukcesji apostoelskiej zapewnia mu wierność i trwałość nauki wiary. Potrzeba nam zatem lepiej poznać Boże Objawienie i uczestniczyć w życiu Kościoła.

TEKST ŹRÓDŁOWY

A jego sława, wszędzie głoszona, podziw, jakim go wszyscy otaczali, tęsknota za nim tych, którzy go nie widzieli, są świadectwem cnoty i bogobojnej jego duszy. Antoni był znany nie przez swoje pisma ani przez powierzchowną mądrość czy jakąkolwiek umiejętność, ale jedynie przez swoją pobożność. Nikt nie zaprzeczy, że był to dar Boży. Bo skąd w Hiszpanii, w Galii, w jaki sposób w Rzymie, w Afryce usłyszano by o tym człowieku, przebywającym w ukryciu na pustyni, jeśli nie za sprawą Boga, który wszędzie zna swoich ludzi i który również Antoniemu zapowiedział to na początku? Nawet gdyby tacy ludzie żyli w ukryciu i pragnęli, aby o nich zapomniano, Pan sam ich wszystkim pokaże niczym latarnie, aby w ten sposób słuchacze poznali, że ich przykazania stanowią siłę w doskonałości, i żeby poszli ochotnie drogą cnoty.

Żywot św. Antoniego 93, 5–6

Życie Antoniego oraz nieprzeliczonych innych świętych pokazuje nam, że „kto zmierza ku Bogu, nie oddala się od ludzi, ale staje się im prawdziwie bliski”.

Deus caritas est 42

Warto przeczytać:

***To jest młodzież papieża! XXVI Światowy Dzień Młodzieży Madryt 2011;
Daniel Ange, Wstań! Listy do młodych w Polsce.***

---

32. Młodzi ludzie w Kościele

Załącznik 1

Ruch Światło-Życie
Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży
Akcja Katolicka
Federacja Skautingu Europejskiego
Odnowa w Duchu Świętym
Droga Neokatechumenalna
Lednica
Światowe Dni Młodzieży
Taize

34. Kościół wobec wyzwania ideologii – nazizm

Załącznik 1

NAZIZM	
Napisz definicję	Przedstaw zagadnienie na rysunku graficznym, wpisz słowa – klucze
Znajdź porównanie	Ułóż krótki dialog komiksowy przedstawiający główne założenia nazizmu

Załącznik 2

Teksty dla grup

Grupa 1

W 1940 r. Albert Einstein w brytyjskim dzienniku „The Times” napisał:

„Jedynie Kościół zagroził drogę hitlerowskim kampaniom zdławienia prawdy. Nigdy przedtem nie interesowałem się Kościołem, lecz dziś budzi on we mnie zachwyty i uczucie przyjaźni. Jedynie Kościół bowiem miał odwagę i upór, by bronić prawdy i wolności moralnej”.

Marek Piotrowski, *Zarzuty i świadectwo*, „Rycerz Niepokalanej”, nr 1/2011, s. 22

Grupa 2

Jedno z haseł hitlerowskiej propagandy głosiło: „Kościół musi upaść, aby Niemcy mogły żyć”. W refrenie jednej z pieśni hitlerowskich oddziałów szturmowych powtarzano: „Towarzysze z oddziałów szturmowych wieszajcie Żydów, stawiajcie księży pod ścianę”, z kolei młodzież z Hitlerjugend śpiewała podczas zlotu norymberskiego w 1934 roku: „Żaden podły ksiądz nie wydrze z nas uczucia, że jesteśmy dziećmi Hitlera. Czczymy nie Chrystusa, lecz Horsta Wessela. Precz z kadzidłami i wodą święconą. Kościół nie rozumie, co dla nas jest cenne. Ta swastyka przynosi zbawienie światu, chcę podążyć za nią krok w krok”.

J. R. Nowak, *Walka z Kościołem wczoraj i dziś*, Szczecinek 1999, s. 97

Grupa 3

Za rządów Hitlera dla niemieckiego Kościoła nastały ciężkie dni. Rozwiązano katolickie partie i stowarzyszenia. Zamknięto większość religijnych gazet, zniesiono szkoły wyznaniowe. Mnożyły się napady bojówek. Duchownym wytaczano procesy, często pod wydumanymi zarzutami nadużyć finansowych i przestępstw seksualnych. Prześladowania dotknęły 12 tysięcy niemieckich księży, setki z nich poniosły męczeńską śmierć. Jeszcze gorzej przedstawiała się sytuacja na terenach państw zniewolonych. W jednej tylko Polsce z rąk niemieckich narodowych socjalistów zginęło 6 biskupów, 1 923 księży diecezjalnych, 63 kleryków, 580 zakonników, 289 zakonnic. Symbolem męczeństwa duchowieństwa okupowanej Europy stał się obóz koncentracyjny w Dachau; więziono w nim 2 720 duchownych (w tym 2 597 katolickich) z 20 krajów – 1 780 Polaków, 447 Niemców, 156 Francuzów, 109 Czechów i Słowaków, 63 Holendrów, 50 Jugosłowian, 46 Belgów, 28 Włochów, 16 Luksemburczyków, 5 Duńczyków, 3 Litwinów, 3 Węgrów, 2 Albańczyków, 2 Anglików, 2 Greków, 2 Szwajcarów, 1 Norwega, 1 Rumuna, 1 Hiszpana oraz 3 bezpaństwowców.

A. Solak, *Wojownicy Chrystusa*, Brzesko 2003, s. 153

Grupa 4

1. Z wielką troską i ze wzrastającym zdziwieniem patrzymy od dłuższego czasu na udręczenie Kościoła, na wzmagające się uciemnienie katolików, dochowujących mu wierności w tym kraju i w tym narodzie, któremu kiedyś św. Bonifacy przyniósł radosną wieść o Chrystusie i Królestwie Bożym.

2. Troski Naszej bynajmniej nie umniejszono tym, co zgodnie z prawdą i ze swym obowiązkiem powiedzieli nam przedstawiciele najdosłowniejszego Episkopatu, odwołując się do czasu choroby. Mówili nam wiele rzeczy pocieszających i wzniosłych o walce swych wiernych za wiarę, lecz pomimo całej swej miłości ku narodowi i ojczyźnie i pomimo tak usilnego starania o sąd obiektywny, nie mogli pominąć wielu rzeczy złych i przykrych. Po zapoznaniu się z ich relacjami mogliśmy, pełni szczerą wdzięczności ku Bogu, rzec z Apostołem Miłości: „Nie znam większej radości nad tę, kiedy słyszę, że dzieci moje postępują zgodnie z prawdą”. Lecz otwartość, jaka przystoi naszemu urzędowi apostołskiemu, pełnemu odpowiedzialności i pragnienie, by Wam i całemu światu chrześcijańskiemu przedstawić rzeczywistość w całej doniosłości, zmuszają nas także do tego, by dodać słowa: nie mamy większej troski i gorszego cierpienia, jak gdy słyszymy, że wielu opuszcza drogę prawdy.

Pius XI, *Encyklika „Mit brennender Sorge”*, 1–2

Grupa 5

Totalitaryzm państwowy niszczy porządek i pokój międzynarodowy

Czcigodni Bracia! Ideologia przypisująca państwu władzę prawie nieograniczoną staje się błędem zgubnym nie tylko dla wewnętrznego życia narodów, dla ich dobrobytu i moralnego rozwoju, ale także szkodzi wzajemnym stosunkom narodów, gdyż rozrywa łączność, jaka powinna istnieć między państwami, pozbawia siły i trwałości prawo narodów, otwiera drogę do gwałcenia praw drugiego i utrudnia wszelkie porozumienie i pokojowe współżycie. Ludzkość bowiem – mocą ustanowionego przez Boga porządku natury podzielona na grupy społeczne, narody i państwa, od siebie niezależne w sposobie urządzania i zarządzania w sprawach własnych – jest równocześnie zjednoczona wzajemnymi powiązaniem moralnymi i prawami w jedną wielką wspólnotę, dążącą ku dobru całości i rządzoną właściwymi jej prawami, które chronią jej jedność i prowadzą ją do coraz większej pomyślności.

Pius XII, *Encyklika „Summi Pontificatus”*, 58

Grupa 6

Pius XII wygłasza orędzie bożonarodzeniowe, potępiając zbrodnie rasistowskie i mówiąc o „setkach tysięcy ludzi zgładzonych bez ich osobistej winy, głównie dlatego, że są narodowości żydowskiej lub rasą, wydawanych na natychmiastową lub powolną śmierć”. „New York Times” tak je komentuje: „Głos papieża jest głosem jedynym. Rozbrzmiewa w czasie, gdy cały kontynent milczy”.

Pius XII prosi kościoły i klasztory we Włoszech, by dawały schronienie Żydom. Wysłał też sekretny list do biskupów, nakazujący cofnięcie ścisłej klauzury w domach zakonnych, aby mogły one stać się kryjówką dla Żydów. Wewnętrzna analiza hitlerowska tak ocenia działania papieża: „Jego przemówienie było jednym długim atakiem na wszystko to, za czym się opowiadamy... Wyraźnie opowiada się on po stronie Żydów... Rzeczywiście oskarża on lud niemiecki o niesprawiedliwość względem Żydów i czyni się rzecznikiem żydowskich przestępców wojennych”.

Marek Piotrowski, *Milczący papież czy świat*, „Rycerz Niepokalanej”, nr 4/2011, s. 120

Grupa 7

Ogólne straty osobowe duchowieństwa polskiego podczas II wojny światowej (bez duchowieństwa zakonnego)

ARCHIDIECEZJA ADMINISTRACJA APOSTOLSKA	LICZBA KSIĘŻY W 1939 R.	ZGINĘŁO RAZEM	ZGINĘŁO W ODSETKACH	ZAMORDO- WANI NA MIEJSCU	ZMARLI W WIĘZIENIACH I W OBOZACH
chełmińska	634	303	47,8	230	73
częstochowska	385	56	14,5	12	44
gnieźnieńska	369	180	48,8	17	163
katowicka	489	43	8,7	6	37
kielecka	357	13	3,6	2	11
krakowska	680	30	4,4	3	27
lubelska	459	44	9,5	19	25
lwowska	754	81	10,7	39	42
łomżyńska	292	48	16,7	12	36
łódzka	347	126	36,8	9	119
pińska	215	55	25,5	5	50
płocka	382	109	28,5	4	105
podlaska	399	32	8,0	6	26
poznańska	681	212	31,1	1	211
przemyska	732	42	5,7	17	25
sandomierska	491	25	5,1	7	18
tarnowska	622	23	3,7	8	15
warszawska	657	82	12,4	32	50
włocławska	433	213	49,2	32	181
wileńska	639	92	14,4	87	5
Razem	10 917	1 811	18,1	548	1 263

Dane wg: C. Malajczyk, *Polityka III Rzeszy w okupowanej Polsce*, Warszawa 1970, t. 2, s. 212